

«Мувофиқа шуд»
Вазири молияи
Ҷумҳурии Тоҷикистон
С. Начмиддинов
«07» декабри соли 2012
№3-12^a/2

«Тасдиқ шудааст»
бо Фармоиши Раиси Кумитаи
андози назди Ҳукумати Ҷумҳурии
Тоҷикистон
«04» декабри соли 2012
№11-Ф

Дастурамал
дар бораи анҷом додани баҳисобгирӣ ё баргардонидани маблағҳои
барзиёд пардохташудаи андоз, ҷарима ва фоизҳо

1. Дастурамали мазкур мувофиқи қисми 9 моддаи 69 Кодекси андози Ҷумҳурии Тоҷикистон (минбаъд – Кодекси андоз) таҳия ва қабул гардида, тартиби анҷом додани баҳисобгирӣ ё баргардонидани маблағҳои барзиёд пардохташудаи андоз, ҷарима ва фоизҳои (ба истиснои андоз аз арзиши иловашуда) андозсупорандагонро муайян менамояд.

2. Маблағи барзиёд пардохташудаи андозҳо, ҷаримаҳо ва фоизҳо барои давраи андоз, ин фарқи мусбии байни маблағҳои ба буҷет пардохташуда ва маблағҳои ҳисобшудаи, иловагӣ ҳисобшудаи андозҳо, ҷарима ва фоизҳо ба буҷет барои ҳамин давраи андоз мебошад.

3. Ба ҳисоб гирифтани маблағи барзиёд пардохташудаи андозҳо, ҷаримаҳо ва фоизҳои андозсупоранда бо пули миллӣ аз ҷониби мақомоти андозе гузаронида мешавад, ки тибқи ҳисобномаи шахсии (варақаи ҳисоббаробаркунии) андозсупоранда маблағи барзиёд пардохташуда дар он мавҷуд мебошад.

4. Бо назардошти талаботи моддаи 71 Кодекси андоз баҳисобгирии иҷроӣ ӯҳдадорихои андозсупоранда, бо тартиби зайл анҷом дода мешавад:

- маблағҳои андозҳои ҳисобшуда (иловагӣ ҳисобшуда);
- фоизҳои ҳисобшуда;
- ҷаримаҳои ҳисобшуда.

5. Баҳисобгирии (ҳисоббаробаркунии) маблағҳои барзиёд пардохташудаи андозҳо, ҷаримаҳо ва фоизҳо бо риояи тартиби зерин ба ҳисоб гирифта мешаванд:

а) бе аризаи андозсупоранда – ба ҳисоби пардохти фоизҳо ва ҷаримаҳо аз рӯи ҳамин намуди андозҳо ва (ё) қарзҳои андозсупоранда аз рӯи дигар андозҳо, фоиз ва ҷаримаҳо, ки ба ҳамон буҷет ворид мешаванд;

Барои аз ҳисоби маблағи барзиёд пардохташудаи андоз рӯйпуш намудани ӯҳдадорихои андозсупоранда аз рӯи дигар намуди фоиз, ҷарима ва андозҳо, корманди мақомоти андоз (шӯъбаи баҳисобгирӣ) дар ду нусха

хулоса (тибқи замимаи №2 ба Дастурамали мазкур) омода карда, ба мақомоти молия пешниҳод менамоянд.

Баъд аз гузаронидани амалиёти зикршуда, мақомоти андоз дар давоми 3 рӯз ба андозсупоранда оиди мутобиқ намудани ӯҳдадориҳои дучониба мактуб ирсол менамояд ва пешниҳод месозад, ки иҷроиши маблағҳои изофа ва боқимондаи ба вучудомадаро ба ҳисоби пардохти андозҳои дар пеш истода, ки ба ҳамон буҷет ворид мегарданд, ба ҷо орад.

Мактуб бояд дорои маълумотҳои зерин бошад:

- санаи ҳисоббаробаркунӣ;
- маблағи ҳисоббаробаркунӣ;
- инъикоси амалиёт оид ба ҳисоббаробаркунӣ аз рӯи намудҳои андоз, ҷарима ва фоизҳо.

Мисол: ЧДММ «Садбарг» ба маблағи 15000 сомонӣ аз ҳисоби андоз аз ғоида изофанули дошта ба маблағи 10000 сомонӣ аз ҳисоби андоз аз молу мулки ғайриманқул қарздор мебошад. Мувофиқи қонунгузориҳои буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявӣ воридоти маблағи ин намуди андозҳо ба буҷети маҳалли пешбинӣ карда шудааст. Дар ин ҳолат аз тарафи мақомоти андоз хулоса тартиб дода шуда барои гузаронидани ҳисоббаробаркунӣ ба мақомоти молия пешниҳод карда мешавад. Мақомоти молия дар асоси хулосаи мақомоти андоз ҳисоббаробаркунӣ гузаронида, ба қисми даромаи буҷет (аз рӯи таснифоти даромадҳои давлатӣ) тағйир иловаҳои дахлдор ворид менамояд.

Баъди тасдиқи хулоса, мақомоти андоз дар варақаҳои ҳисоббаробаркунии андозсупоранда қайдҳои дахлдор гузошта бақияи қарзи андоз аз рӯи молу мулки ғайриманқулро аз ҳисоби маблағи барзиёд пардохтшудаи андоз аз ғоида рӯйпуши менамояд.

б) тибқи аризаи андозсупоранда барои баҳисобгирӣ, ки ҷавобан ба муроҷиати мақомоти андоз гирифта шудааст – баъди иҷрои амалҳои дар зербанди а) банди 5 ҳамин Дастурамал пешбинишуда, бақияи бавучудомадаро ба ҳисоби ӯҳдадориҳо оид ба пардохтҳои минбаъдаи ҳамон андозҳо, ҷаримаҳо ва фоизҳо ба буҷете, ки бояд бақияи бавучудомада низ ворид шавад, мегузаронанд.

б. Баъди иҷрои амалҳои пешбинишудаи зербандҳои а) ва б) банди 5 ҳамин Дастурамал, агар Кодекси андоз тартиби дигарро муқаррар накарда бошад, мақомоти андоз якҷоя бо мақомоти дахлдори молия маблағи зиёдати (бақияро) ба андозсупоранда дар мӯҳлати 30 рӯзи тақвими аз лаҳзаи пешниҳоди аризаи хаттии андозсупоранда ба мақомоти андози баҳисобгириаш бармегардонанд.

Мисол: ЧДММ «Истиқлол» ба маблағи 5000 сомони аз ҳисоби андоз барои захираҳои табиӣ изофанулӣ дошта ба маблағи 1200 сомони аз ҳисоби андоз аз даромад қарздор мебошад. Ҳамзамон, андозсупоранда мақсад дорад, ки суроғаи ҳуқуқи ва маҳали фаъолияти худро тағйир дода, аз шаҳри Хуҷанд ба шаҳри Ваҳдат гузарад.

Мақомоти андоз ӯҳдадор аст, ки дар асоси аризаи андозсупоранда барои гузаронидани ҳисоббаробаркунӣ аз рӯи маблағҳои барзиёд пардохташудаи андоз барои захираҳои табиӣ дар ҳаҷми 5000 сомони ва руинӯи намудани бақияи қарзи андоз аз даромад дар ҳаҷми 1200 сомони, инчунин баргардонидани маблағҳои барзиёд пардохташудаи андоз дар ҳаҷми 3800 сомони ($5000 - 1200 = 3800$ сомони), мутобиқи тартиби пешбинишудаи Дастурамали мазкур ба мақомоти молия хулоса пешниҳод намояд.

7. Барои баргардонидани маблағҳои барзиёд пардохташудаи андоз, ҷарима ва фоизҳо андозсупоранда бояд ба мақомоти андози маҳали баҳисобгирӣ ариза (тибқи замимаи №1 ба Дастурамали мазкур) пешниҳод намояд. Дар аризаи андозсупоранда бояд маълумотҳои зерин дарҷ карда шаванд:

а) номи аризадиханда, нисбати шахси воқеӣ ном ва насаб, рақами шиноснома ё ҳуҷҷати ивазкунандаи он, маълумот оид ба мақоми давлатие, ки онро додааст;

б) РМА, РЯМ ва (ё) РСБ;

в) суроғаи аризадиханда;

г) маблағ ва намуди андоз (ё пардохти дигари ҳатмӣ), ки аз рӯи он дар буҷет изофа пайдо шудааст;

д) маблағе, ки бояд ба андозсупоранда баргардонида шавад;

е) рақами суратҳисоби бонкии андозсупоранда (намояндаи андозсупоранда);

ё) номи бонк ё муассисаи молиявии хизматрасон, инчунин суроғаи ҳуқуқӣ, ки ба он бояд маблағи барзиёд пардохташудаи андозсупоранда баргардонида (гузаронида) мешавад.

8. Ҳангоми баргардонидани маблағи барзиёд пардохташудаи андоз (ё пардохтҳои дигари ҳатмӣ), андозсупоранда бо ариза бояд нусхаи ҳуҷҷатҳои тасдиқкунанда оиди пардохти андоз ё пардохтҳои дигари ҳатмиро (супоришнома, расид ва ё дигар ҳуҷҷатҳои пардохтиро) замима намояд.

9. Дар баробари гирифтани аризаи андозсупоранда, мақомоти андоз (шӯъбаи баҳисобгирӣ) бояд санади муқоисавӣ оид ба иҷрои ӯҳдадорихоӣ андозҳо ва пардохтҳои дигари ҳатмӣ ба буҷетро тартиб диҳад. Санади

муқоисавӣ дар ду нусха тартиб дода шуда, аз ҷониби мақомоти андоз ва андозсупоранда (намояндаи андозсупоранда) имзо ва тасдиқ карда мешаванд. Як нусхаи санади муқоисавии тасдиқкардашуда ба андозсупоранда (намояндаи андозсупоранда) баргардонида шуда, нусхаи дуюми он дар шӯъбаи баҳисобгирӣ нигоҳ дошта мешавад.

10. Дар асоси варақаҳои ҳисоббаробаркунӣ мақомоти андоз (шӯъбаи баҳисобгирӣ) мувофиқи замимаи №2 ба Дастурамали мазкур оиди аз ҷониби андозсупоранда барзиёд пардохт намудани андоз, ҷарима ва фоизҳо хулоса тартиб дода, онро бо аризаи пардохткунанда барои аз буҷет баргардонидани маблағ ба шӯъбаи молия мефиристад.

11. Хулоса оиди баргардонидани маблағҳои изофа аз ҷониби сардор ва (ё) шахси мутасаддии шӯъбаи баҳисобгирӣ омода ва имзо гардида, аз ҷониби роҳбари мақомоти андоз тасдиқ карда мешавад.

12. Ҳангоми мавҷуд будани изофапулии андозҳо, ҷаримаҳо ва фоизҳо дар як буҷети дахлдор ва ӯҳдадориҳои андозӣ дар буҷети дигари дахлдор ҷой доранд, дар ин ҳолат мақомоти андоз барои рӯйпуш намудани ӯҳдадорӣ аз рӯи буҷети дигар бояд ба мақомоти молия хулоса пешниҳод намояд.

13. Мақомоти молияи дахлдор мутобиқи хулосаи мақомоти андоз ҳисоббаробаркунии андозҳоро аз як буҷет ба буҷети дигар ба амал мебарорад.

14. Мақомоти андоз мувофиқи ҳисоббаробаркунии гузаронидашудаи мақомоти молия ва ҳуҷҷатҳои бонкӣ дар Китоби қайди супоришномаҳои пардохтӣ оиди баҳисобгирӣ ё баргардонидани андоз, ҷарима ва фоизҳо (замимаи №3 ба Дастурамали мазкур), сабтҳои дахлдор мегузаронанд.

15. Тибқи ҳуҷҷати пардохтӣ, ки дар асоси он ҳисоббаробаркунӣ ё баргардонидани маблағи барзиёд пардохташудаи андоз ба суратҳисоби андозсупоранда анҷом дода шудааст, дар варақаи ҳисоббаробаркунӣ андозсупоранда сабти мазкур ворид карда мешавад:

а) дар варақаи ҳисоббаробаркунӣ аз рӯи намуди андоз, ки маблағи изофапулии он барои рӯйпуш намудани бақияи қарзи дигар намуди андозҳо ва (ё) ба суратҳисоби андозсупоранда баргардонида шудааст, дар сутуни «Маблағи баргардонида шуда» сабт карда мешавад;

б) дар варақаи ҳисоббаробаркунӣ аз рӯи намуди андоз, ки дар он маблағи изофапулӣ ба ҳисоб гирифта шудааст (пардохт карда шудааст), дар сутуни «Маблағи пардохташуда» сабт карда мешавад.

16. Баҳисобгирӣ ё баргардонидани маблағҳои барзиёд пардохташудаи андози иҷтимоӣ (ба истиснои андози иҷтимоии 1%)

мувофиқи тартиби пешбиниамудаи банди 5 ҳамин Дастурамал анҷом дода мешавад.

17. Агар ҳангоми гузаштани (барои гузаштани) молҳо ва воситаҳои нақлиёт аз сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон воқеан ҳам маблағи андозҳо, ҷаримаҳо ва фоизҳо барзиёд пардохт шуда бошанд, мақомоти андоз ҳангоми гирифтани тасдиқномаи пардохти барзиёд аз мақомоти гумруки дахлдор, мутобиқи ариза дар бораи баҳисобгирӣ амали дар банди 5 ҳамин Дастурамал пешбинишударо анҷом медиҳанд ва дар мӯҳлати 3 рӯз андозсупоранда ва мақомоти гумруки дахлдорро дар бораи амалҳои худ огоҳ менамоянд.

18. Дар асоси аризаи андозсупоранда баҳисобгирӣ тибқи банди 5 ҳамин Дастурамал метавонад бо мувофиқаи байни мақомоти дахлдори андоз ва гумрук, инчунин ба ҳисоби пардохт намудани қарзи андозҳо, ҷаримаҳо ва фоизҳо, ки бояд ҳангоми гузаштани молҳо ва воситаҳои нақлиёт аз сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон пардохт шаванд, гузаронида шавад. Баҳисобгирӣ дар ҳолате роҳ дода мешавад, ки агар бақияи андози барзиёд пардохтшуда ва қарз ба ҳамон як буҷет алоқаманд бошанд.

Мисол: ЧДММ «Пайкар 19» ҳангоми барасмиятдарории гумрукии молу маҳсулоти ба ҷумҳурӣ воридшаванда аз ҳисоби боқи гумрукӣ ба маблағи 8500 сомонӣ қарздор мешавад. Дар навбати худ ҷамъият аз ҳисоби андоз аз истифодабарандагони роҳҳои автомобилгард ба маблағи 11800 сомонӣ изофапулӣ дорад. Мувофиқи қонунгузорию буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молияӣ воридоти боқи гумрукӣ ва андоз аз истифодабарандагони роҳҳои автомобилгард ба буҷети ҷумҳуриявӣ пешбинӣ карда шудааст.

Дар ин ҳолат, андозсупоранда барои гузаронидани ҳисоббаробаркунӣ оид ба рӯйпуш намудани қарзи гумрукӣ аз ҳисоби маблағҳои барзиёд пардохташудаи андозҳо уҳдадор аст, ки ба мақомоти андози маҳали баҳисобгирии худ ариза ва тасдиқномаи мақомоти гумрук, ки дар он барасмиятдарории гумрукии молу маҳсулот ба миён омадааст, пешниҳод намояд.

Дар асоси ариза ва ҳуҷҷатҳои тасдиқкунанда оид ба бақияи қарзи боқи гумрукӣ, мақомоти андоз мувофиқи тартиби пешбиниамудаи Дастурамали мазкур барои гузаронидани ҳисоббаробаркунии буҷети ҷумҳуриявӣ оид ба рӯйпуш намудани бақияи қарз аз рӯи боқи гумрукӣ аз ҳисоби маблағҳои барзиёд пардохташудаи андоз аз истифодабарандагони роҳҳои автомобилгард ба мақомоти молия хулоса пешниҳод менамояд.

19. Бар ивази баргардонидани маблағи барзиёд пардохтшудаи аксиз барои молҳои зераксизӣ, агар андозсупорандаи истехсолкунандаи молҳои зераксизӣ фаъолияти худро қатъ нагардонад, маблағи барзиёд пардохташудаи андози мазкур барои баҳисобгирифтани дигар намуди андозҳо гузаронида мешавад.

20. Агар аз санаи додани ариза барои баргардонидани (ба ҳисоб гирифтани) маблағи андози барзиёд пардохтшуда, яъне изофапулӣ, то санаи воқеан баргардонидани (ба ҳисоб гирифтани) маблағи изофапулӣ беш аз 30 рӯзи тақвимӣ гузашта бошад, фоизҳо ба фоидаи андозсупоранда ба маблағи изофапулии андоз бояд аз буҷети дахлдор аз санаи додани ариза барои баргардонидани (ба ҳисоб гирифтани) изофапулӣ то санаи воқеии баргардонидани он пардохт шаванд.

21. Дар ҳолати ба ҳисоб гирифтани маблағи барзиёд пардохтшуда ба санаи амалӣ намудани баҳисобгирӣ ё агар маблағи барзиёд пардохтшуда ё бақияпулӣ ба буҷетҳои гуногун тааллуқ дошта бошанд, ба санаи гирифтани иҷозат ба баҳисобгирӣ маблағҳо баргардонида ҳисобида мешаванд.

22. Андозсупоранда ҳуқуқ дорад баргардонидан ё ба ҳисоб гирифтани маблағи барзиёд пардохташудаи андозҳо, ҷарима ва фоизҳои онро дар давоми 5 соли баъди ба охир расидани соли тақвимӣ талаб намояд.

23. Аз рӯи дигар пардохтҳои, ки дар мақомоти андоз нисбати онҳо варақаҳои ҳисоббаробаркунӣ бурда намешаванд (масалан, боҷи давлатӣ), ҳулоса дар асоси ҳуҷҷатҳои бонкӣ (супоришнома, расид ва ё дигар ҳуҷҷатҳои пардохтӣ) бо тасдиқи он, ки пардохт аз ҷониби пардохткунандаи мазкур ба кадом андоза пардохт гардидааст, дода мешавад. Маблағҳои мазкур бояд дар муддати 30 рӯз аз лаҳзаи аз ҷониби андозсупоранда ба мақомоти андоз ворид гардидани ариза баргардонида шавад.

Мисол: Шаҳрванд Қараев Н. ҳангоми анҷом додани амалиёти дорои аҳамияти ҳуқуқӣ (амали нотариалӣ) ба буҷет 150 сомонӣ боҷи давлатӣ пардохт намудааст. Бинобар сабаби ба қайд нагирифтани амалиёт шаҳрванд барои баргардонидани маблағи пардохташудаи боҷи давлатӣ ба мақомоти андоз ариза пешниҳод намудааст. Ҳангоми пешниҳоди ариза, шаҳрванд Қараев Н. бояд ба мақомоти андоз, инчунин нусхаи шиносномаи шаҳрвандӣ, ҳуҷҷати тасдиқкунанда оид ба пардохти боҷи давлатӣ (расид ва (ё) дигар ҳуҷҷати пардохтӣ) ва маълумотномаи мақомоти нотариалӣ оиди бекор гардидани амалиёти нотариалиро пешниҳод намояд. Баъди пешниҳоди ҳуҷҷатҳои мазкур мақомоти андоз ӯҳдадор аст, ки тибқи тартиби

пешбининамудаи ҳамин Дастурамал хулоса омода намуда, барои аз буҷет баргардонидани боқи давлатӣ, ба мақомоти молия пешиҳод намояд.

24. Бақайдгирии хулосаҳо оиди баҳисобгирӣ ё маблағҳои баргардонидашудаи андозҳо, ҷарима ва фоизҳо дар китоби махсуси мақомоти андоз (замимаи №4 ба Дастурамали мазкур) ба ҷо оварда мешаванд.

25. Маблағи барзиёд пардохтшудаи андоз, ҷарима ва фоизҳои як андозсупоранда барои рӯйпуш намудани бақияи қарзи андози андозсупорандаи дигар, баҳисоб гирифта намешавад.